

Eesti Vabariik

TARTU LASTEKUNSTIKOOL

Kompositsiooni ainekava (põhiõpe)

1. Õppemaht

I – II kursusel on 2 kompositsiooni tundi nädalas. Õppeaasta jaguneb kaheks semestriks:

I semester 3. september – 23. detsember

II semester 1. jaanuar – 15. mai

Õpe toimub peamiselt stuudiotunni vormis. Stuudiotund hõlmab endas ülesande püstitust, kavandamist, töö teostamist, pidevat tagasisidet ning lõpptulemuse hindamist ja analüüsi.

2. Õppe sisu

I KURSUS

Kompositsioon on 1. kursusel üks põhilistest distsipliinidest, mis formeerib õpilase loomingulist maailmanägemist, arendab visuaalset mõtlemist nii individuaalselt kui grupis.

Esimese kursuse kompositsiooni ülesannetes on oluline mängulisus, fantaasia. Et arendada lastes loomingulisust, pööratakse suuremat tähelepanu kujutatava karakterisusele, ekspressiivsusele ja dekoratiivsusele, mitte niivõrd selle täpsele kujutamisele. Põhiliselt tegeletakse tasapinnaliste kompositsioonidega.

Õppe eesmärgid

- Tutvuda lihtsustatud vormis kompositsiooniõpetuse sisuga;
- Tutvuda erinevate värvide olemuse ja nende omavaheliste suhetega praktilise tegevuse kaudu;
- Tutvuda ruumilise kujutamise võimalustega tasapinnal;
- Arendada fantaasiat ja loovat mõtlemist.

Õpiväljundid ja hindamiskriteeriumid

Õpilane:

- omab eakohast ülevaadet kompositsiooniõpetuse sisust;
 - Toob näiteid olukordadest, kus kasutatakse teadmisi kompositsioonist

- Valib endale võimetekohase motiivi etteantud teema kujutamisel
- Eristab kompositsiooni teistest ainetest sellega seotud tegevuste põhjal
- on tuttav värvide olemuse ja nendevaheliste suhetega praktilise tegevuse kaudu;
 - Segab endale vajaliku värvuse kahest või enamast värvist
 - On kasutanud värve vastandvärvide olemuse mõistmiseks
 - Eristab sooje ja külmi toone, oskab neid vastavalt vajadusele kasutada
- omab ülevaadet võimalustest ruumiliseks kujutamiseks tasapinnal;
 - Kasutab pildil sügavuse edasiandmiseks suurussuhete erinevusi taga- ja esiplaanil
 - Lisab esiplaani esemetele ja tegelastele rohkem detaile, üldistab tagaplaanil asuvat
- fantaseerib ja arutleb loovalt ette antud teemal, kujutab seda visuaalselt;
 - Julgeb vestelda ja avaldada oma isiklikku arvamust
 - Töö teostamiseks selekteerib enda jaoks olulised detailid ja elemendid
 - Kasutab õpitud tehnikate võimalusi
 - Suudab arutleda teemal, millal töö on valmis ja lõpetatud
- on tutvunud mõistetega kompositsioon, põhivärvid, sekundaarvärvid, vastandvärvid, figuur, proportsioonid, detail, silmapiir
 - Suudab oma sõnadega selgitada mõistete sisu.

Õpiväljundite saavutamist toetavad teemad

1. Kompositsiooniõpetuse mõiste ja teemad (visuaalse terviku loomine; erinevad kompositsiooni elemendid; ruumilisuse kujutamine tasapinnal).
2. Süžee ja teema sidumine. Kompositsioonelementide vastavus süžeele. Motiivi valik.
3. Värviopeetus (põhivärvid; sekundaarvärvid; vastandvärvid; soojad – külmad värvid; valgus ja värv).
4. Figuuriõpetus (inimese põhiproportsioonid).
5. Kolmemõõtmeline ruum kahemõõtmelisel paberil (põhilised reeglid; näiline vähenemine kauguses; mõisted kõrgel, madalal, detailne, üldistatud).
6. Kujutlusvõimet arendavad kompositsioonid (erinevatel teemadel fantaasiapildid; elus ja eluta maailm; erinevad ilmastikunähtused; illustratsioonid).

Loetletud teemade käsitlemisel on soovituslik siduda mõned ülesanded lihtsamate tehnikatega nagu kollaaž, materjalitrükk, monotüüpia vm.

II KURSUS

2. kursusel tegeletakse nii realistlike kui abstraktsete, nii pinnaliste kui ruumiliste kompositsioonidega. Süvenenumalt ning detailsemalt tegeletakse kompositsiooniõpetuse sisust lähtuvate küsimustega. Teise kursuse lõpuks omandatud teadmised ja oskused on baasiks kolmandast kursusest algavatele kompositsiooniõpetust asendavatele valikainetele, kus õpitu sisu konkreetsetes valdkonnas rakendatakse. Ühtlasi on kompositsiooniõpetus üha rohkem toetavaks aineks teistele õpetetavatele ainetele.

Õppe eesmärgid

- Tutvuda rütmi olemusega nii looduslikus kui tehiskeskkonnas ning rakendada teadmisi praktilises töös;
- Tutvuda värvikombinatoorika, õhuperspektiivi ja värvide tähendusliku olemusega ning rakendada teadmisi praktilise tegevuse kaudu;
- Tutvuda kompositsiooni ülesehitamise aluspõhimõtetega ning rakendada teadmisi praktilises töös.

Õpiväljundid ja hindamiskriteeriumid

Õpilane:

- uurib ja proovib ise välja mõelda rütme, lähtudes kas looduslikust või tehismaailmast;
 - Kasutab kindlaid värve, vorme või kujundeid erinevate rütmide loomisel
- on tutvunud värvi kasutamise erinevate võimalustega;
 - Valib teatud visuaalse sõnumi edasiandmiseks sobivad värvid
 - Kasutab värvikontraste pildi väljendusrikkamaks muutmisel
- Õpilane on tutvunud kompositsiooni ülesehitamise aluspõhimõtetega;
 - Oskab näha erinevaid kontraste ja neid tasakaalustada tasapinnalises või ruumilises kompositsioonis
- Õpilane on uurinud figuuri liikumist ja selle kujutamise võtteid;
 - Kasutab figuraalse kompositsiooni loomisel väljenduslikkuse saavutamiseks erinevaid liikumispoose, värvide tähenduslikkust, õhuperspektiivi
- Õpilane on tutvunud mõistetega rütm, dünaamika, sümmeetria, ornament, ornamentaalsus, lihtsustamine, erinevad värvi- ja vormikontrastid, koloriit, geomeetiline ja vabavormiline kompositsioon
 - Selgitab oma sõnadega mõistete sisu.

Õpiväljundite saavutamist toetavad teemad

1. Üldkompositsioon. Kompositsioonilise ülesehituse alused. Punkt, selle laiema tähendus kompositsioonis. Jooned ja pinnad, nende liigid. Kompositsioon geomeetriliste ja orgaaniliste

(korrapärase ja ebakorrapärase) pindadega. Pindadevahelised proportsioonid. Pindade suhe tervikusse.

Erinevate vastandite nägemine, nende tasakaalustamine. Põhilised kontrastipaarid (värv, vorm, dünaamika, olustikus, mõõdus, faktuuris).

2. Rütm ja dünaamika. Geomeetriselised read. Elementide ja intervallide varieerimise võtted. Sümmeetria. Ornament, selle erinevad liigid (lineaarne ja tsentraalne ornament, piiramata pind). Ornamentaalsus ja sümmeetria looduslikus ja tehiskeskkonnas. Ornament erinevates kultuurides läbi ajaloo ja tänapäeval.

3. Figuraalne kompositsioon (inimrühmad kaugel ja lähedal; liikumise dünaamika ja väljenduslikkus).

4. Värviopeetus (värvide tähenduslikkus, värvikombinatoorika, õhuperspektiiv)

Teemade käsitlemisel on soovituslik mõni ülesanne teostada ruumilise kompositsioonina erinevatest materjalidest, üldkompositsiooni ülesanne must-valgena kasutades erinevaid joonistusvahendeid (pliiats, süsi, tušš, viltpliiats).

3. Kirjandus ainekava juurde

Kärner, E., **Kompositsiooniõpeetus**, Tallinn, 2007.

Tammert, M., **Värviopeetus teoorias**, Tallinn, 2006.

Uiga, S., **Värvusõpeetus**

Alastair, F-L, **The eco-design handbook**, London, 2004.

Itten, J., **The elements of color**, 2003.

Miller, J., **Värvid**, 2001.

Fiell, P.; Fiell, C., **Contemporary graphic design**, 2007.

Gemmingen, H., Underwood, J., **Ornamente 1,2,3,4**, 1978.

Peesch, R. **The ornament in European folk art**, Leipzig, 1983.

Hofmann, A., **Graphic Design Manual**, 1965

Astel, E., Parhomenko, V., **Eesti vööd**, 1998.

Heller, , **Euro deco: Graphic design between the wars**, 2005.

Das kunstmagazin, **Art**, 1998-2006.

Art Magazine, **ARTnews**, 1998-1006.

Art Magazine, **FlashArt**, 2006 - .